

Доказ. Нека e е лев неутрален елемент на полугрупата $(M, \cdot)$, а „+“ операција комутативна со „ $\cdot$ “; ако ставиме $(\forall x) \varphi(x) = e + x$, добиваме

$$(\forall x, y) x + y = ex + ey = (e + x)(e + y) = \varphi(x)\varphi(y);$$

понатака, од тоа следува

$$(\forall x) \varphi(e)\varphi(x) = (e + e)(e + x) = ee + ex = e + x = \varphi(x),$$

а конечно и

$$\begin{aligned} (\forall x, y) \varphi(xy) &= e + xy = ee + xy \\ &= (e + e)(x + y) = \varphi(e)\varphi(x)\varphi(y) \\ &= \varphi(x)\varphi(y), \end{aligned}$$

т. е. дека φ е ендоморфизам. Очигледно е дека φ е еднозначно определено со „+“, а и обратно. При претпоставка дека постои десен неутрален елемент, доказот се изведува на дуален начин.

Од некои слични особини на операциите кои се поврзани со некоја од трите спомнати релации за комутативност, следува и нивната еднаквост. Тоа се гледа на пример од следната

Теорема 2.21 Ако „+“ и „ $\cdot$ “ се поврзани со некоја од релациите за комутативност, тогаш

$$[(\forall x)(\exists y, z) x = yz = y + z] \rightarrow (\forall u, v) uv = u + v.$$

Да ја покажеме точноста, на пример, за случајот кога „+“ и „ $\cdot$ “ се взаемно комутативни.

Нека $u = y_1 + z_1 = y_1 z_1$, $v = y_2 + z_2 = y_2 z_2$; имаме

$$uv = (y_1 + z_1)(y_2 + z_2) = y_1 z_1 + y_2 z_2 = u + v.$$

И во другите два случаи, на ист начин се доаѓа до тој резултат.

Забелешка 1.22. Поради симетричноста на разгледаните релации, фактот што операцијата „+“ ја изразуваме со „ $\cdot$ “, а не обратно, не е битен.

§ 2. Меѓусебно асоцијативни операции

Лема 2.1 Нека $(\forall x)\varphi(x)$ е десно асоцијативен елемент на группоидот $(M, \cdot)$. Операцијата „+“ определена со

$$(11) (\forall x, y) x + y = x\varphi(y),$$

е десно асоцијативна сѐрема „+“.

Доказот е очигледен.

Теорема 2.2 Нека $(M, \cdot)$ е группоид со неутрален елемент. Постои реципрочна еднозначна кореспонденција меѓу операциите десно асоцијативни со „+“ и ислкувањата на M во множеството од десно асоцијативни елементи на группоидот.